

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Ингушетия

ГБОУ "СОШ-ДС с.п. Алхасты"

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО
начальных классов

_____
Фаргиева А.М.
Протокол № 1
от 11. 08. 2023 г

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по УВР НОО

_____
Яндиева М.И.
Протокол № 1
от 12. 08. 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

_____
Костоева Л.Э.
Приказ № 131
от 14. 08. 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык»

для обучающихся 1 класса

с.п. Алхасты 2023

Кхетадайтара каъхат.

Программа оттаяъ 1, 2, 3,4 классашта г1алг1ай мотт хъехара долча книжкага хъежжа. Книжка чулоацам оттабаъраш: Тимиркиев З. З Шадиев А. С., Ю Гандалоева А. З., Оздоев Р. И., Патиев С. У.

Г1алг1ай метто, эрсий метто санна, метта 1илман дакъа а ший ма1анна а йоккха моттиг д1алоац. Цун дешарца а кхетамца а бераш кхедара доккха практически ма1ан да. Наъна метто юкъелоац дешархой патриотизма а, кхыча къамашца 1имерза а, эзди а хилара уйлашца кхетадеш кхедара маъхала таронаш.

Школе наъна мотт 1омабара керттера 1алошонаш я дешар дика ховш дешархой кийчбар, багах деча, йоазон а къамаълах а кхоачам болаш, пайда эца ховш уж кийчбар. Программа ФГОСаца ювзаяъ я. Из лаърх1а я к1ира 3 сахъат г1алаг1ай мотт хъехаш йолча учебни планаца кхоачашъе. Шера 103 сахъат хул.

Программа лерх1амаш да:

-дешархошта шоай наъна мотт безалургболча тайпара дешара болх дика оттабе;

- орфографехи, пунктуацехи, морфологехи, фонетикахи кхетам бала;

-метта 1илам 1омаде, г1алг1ай меттах бола кхетам шербар, к1оаргбар;

- г1алат ца деш йоазув де, сочинени, изложени язъе бераш 1омаде;

-дешара кхетам лакхбе, 1омадаъ ховр нийса д1аязде, ший уйлаш, шийна хетар, ховр дешархочо нийса д1аяздергдолаш говзал кхейр.

Программа чулоацам шера ба. Укх юкъе я фонетика, графика, йоазув, дешар, орфоэпи, орфографи, деча оттам. Урока чулоацама юкъе, тар ма лу , дешара а воспитательни лоарх1ам бола материалаш яхийтай. Уж дукхаг1ъяраш г1алг1ай багахбувцама юкъера, художественни произведенеш т1ара я. Книжка курс кхаъ разделах латт: шоллаг1ча классе дийшар кердадаккхар (оазаш, алапаш, предложени, кертера, кертерза маъженаш), деча оттам, къамаъла доакъош.

Грамматика хъаькъехъа кхоачаш де деза декхараш:

1) оазех, алапех кхетам балар;

2) орфографически минимум лакхъяр;

3) предложени кертера маъженаш йовзийтар;

- 4) къамаъла доакъош довзийтар;
- 5) дувзаденна къамаъл шаърдар;
- 6) кхоллама балхаш увттаде 1омабар:
  - а) сочинени миниатюра;
  - б) изложени-зарисовка;
  - в) суртах лаъца дувцар оттадар;
  - г) кицах лаъца сочинени-миниатюра язъяр.

Йоазув-дешар 1омадари къамаъл шаърдари.

Хьалхарча классе деша доаг1ача бера ше дезала юкъе бийца наьна мотт ха беа. Цу метала уйла ю цо. Массадолла х1ама наьна мета къамаъла формах кхетадеши довзаши

да бера, наьна меттала еррига ший уйлаш д1аала 1омалу из.

Хьалхарча классе наьна меттала болх д1аболабарца школо бера йовзийт халкъ вахара опыт.

Хьалхарча классе хьехархочо берашта деш Г1алг1ай Республика отарах а дезача деноеха, вай Даьхена лаъца дола йоазонхой дувцараши,лоаца стихотворенеши ,фаългаши.

Хьехархочо берашта деш могашал лораерах лаъца дола дувцараш а.

-Хьехархочун кулгалца берийловзараш а , шоаш беча балхах а, шоашта дайначох а лаъца лоацца дувцараш оттаду.

Иштта в1аший дувзаденна а долаш, хала доацача 2-3 суртах лаъца дувцар оттаде а хьехархочун кулгалца йоккха йоаца текст юхаювца а 1омабу.Гонахъара вахар довзийтар а дешархой дувзаденна къамаъл шаърдар а.

Къамаъл. Баген а йоазон а къамаъла юкъара кхетам. Предложении, дош, дешдакъа,оаз, алап практически довзийтар. Къамаъл предложенешта, предложенеш дешашта, дешаш дешдакъошта декъа хар.

Оазаш. Оазаш йовзийтар. Хазарца а аларца а оазаш къоастаяр. Мукъеи мукъазеи, й1аьхеи лоацеи, эрсий метталара хъаййца оазаш.

Дешашкара цхъайола мукъа а мукъаза а оазаш къоастаяр.

Белгалъяьккхача оазаца дешаш доаладар, дешдоакъой- оазий схемай кепача оала дош белгалдаккхар.

Г1онна йолча схемах пайда а эцаш, къамаъл предложенешта, педложенеш дешашта, дешаш дешдокъоашта декъа 1омадар.

Дешарах а аларах а мукъеи мукъазеи оазаш в1аший къоавстаярах а кхетам балар. Дешашкара цхъацца оазаш белгалъеш дараш а (къоастае а,дешдоакъой оазий тохкам бе а, цар оамал а, арг1а а белгалъяьккха 1омабар; д1аьха а лоаца а дешдакъа къоастаде хар).

Хедора алапий дешдоакъой г1онца дешаш а педложенеш а увтгае 1омабалар. Лоаца предложенеш тексташ нийса кхетаеш, дешдоакъошца, минута 15-20 дош а дешаш, бераш 1омадар.

Керттера кхетамаши ховраши.

Дешархошта довза деза:

- г1алг1ай мета массайола оаз а алап а, кхета беза цар башхаллаш (оаз оал, т1аккха алап язду);

-мукъеи мукъазеи оазий керттера бокъонаш;

-дагахъа 1омае белгалгъяхача стихотвореней тексташ.

Дешархошта ха деза:

-наьна метта деча къамаьлага ладувг1а а цунах кхета а ;

Къамаьла юкъе предложенеш къоастае, цар арг1а белгалгъяккха;

-й1аьхеи лоацеи мукъа оазаш а, уж белгалгъеш дола алапаш а белгалдаха;

-кепа йоазонца а кулга а шрифтаца яздаь дешаш, предложенеш т1ера хъаязъе;

-диктовка ярца, г1алаташ а доацаш, дешаш а 3-5 дешаех латта предложенеш а язъе;

-предложени йолалуш доккхача алапех пайда эцар а цун чаккхенга т1адам оттабара;

-белгалгъяккхача цхъан (шин) темах е сюжетни суртех пайда эцар, з1амига дувзадена дувцар оттаде;

-хъехархочун хаттарий новкъосталца з1амига текст юха хъаювца;

-«Дешара книжка т1ера тексташ еша, дагахъа стихотворении 1омае, къамаьла бокъонаш лораеш еша.

Изложени лаьрхх1а йолча текста боарам

2-ча класса – 10-20 дош

3-ча класса -20-25 дош

4-ча класса – 25- 30 дош

1-4 классашка дешархошта луча диктантий дешай боарам.

2-ча класса-20-25 дош

3-ча класса-25-30 дош

4-ча класса-30-35 дош

Текст хоржаш а ешаш а хила эшаш дар:

1. Диктант текст литературни наъна меттаца язъяь дешархой кхетаргболаш хила еза.

2. Тахкара диктант шоллаг1ча е кхоолаг1ча урока т1а язъийча бакъахъа хургъя.

Хезархочо, сиха ца луш, текст 1оеша еза , дош алара литературни бокъонаш толха ца еш. Ше из йийша ваьлча , дешархой кхеташ боацар къоастаду, бераша кхета ца ду хала дешаш доска т1а д1аязаду.

Йоазув 1 класс (к1ира 2 сахъат).

Урока №	Урока тема	Са хь а-та	Таърахь	
			П	Ф

		Ш		
1	Алапий маъженаш лоацеи й1аъхеи г1ажилгаш язъяр.	1		
2	Алапий маъженаш к1алара хъалхъайза г1ажилгаш язъяр.	1		
3	Алапий маъженаш язъяр.	1		
4	Алапий маъженаш язъяр.	1		
5	Алапаш А, а яздар.	1		
6	Алапаш М, м яздар.	1		
7	Алапаш У, у яздар	1		
8	Алапаш Р, р яздар.	1		
9	Алапаш Ш, ш яздар.	1		
10	Алапаш И, и яздар.	1		
11	Алапаш Н, н яздар.	1		
12	Алапаш С, с яздар.	1		
13	Алапаш Л, л, О, о яздар.	1		
14	Алапаш Д, д яздар.	1		
15	Алапаш Х, х яздар.	1		
16	Алапаш З, з яздар.	1		
17	Алапаш К, к яздар.	1		
18	Алапаш Е, е яздар.	1		
19	Алапаш В, в яздар.	1		
20	Алапаш Б, б яздар.	1		
21	Алапаш Т, т яздар.	1		
22	Алапаш Я, я яздар.	1		
23	Алапаш Г, г яздар.	1		
24	Алапаш Й, й яздар.	1		
25	Алапаш Ц, ц, яздар.	1		
26	Алапаш Ч, ч яздар.	1		
27	Алапаш 1, 1 яздар.	1		
28	Алапаш Г1, г1 яздар.	1		
29	Алапаш П, п яздар.	1		
30	Алапаш Кх, кх яздар.	1		
31	Алапаш Ж, ж яздар.	1		
32	Алапаш ж1, б1, з1, в1, д1 яздар.	1		
33	Алап к1аъда хъарак (ъ) яздар.	1		
34	Алапаш Аъ, аъ яздар.	1		
35	Алапаш Хъ, хъ яздар.	1		
36	Алапаш Ю, ю яздар.	1		
37	Алапаш Ф, ф яздар.	1		
38	Алапаш Э, э яздар.	1		
39	Алап ч1оаг1а хъарак (ъ) яздар.	1		
40	Алапаш Къ, къ яздар.	1		

41	Алапаш Къ, къ яздар.	1		
42	Алапаш К1, к1 яздар.	1		
43	Алапаш К1, к1 яздар.	1		
44	Алапаш К1, к1 яздар.	1		
45	Алапаш К1, к1 яздар.	1		
46	Алапаш П1, п1 яздар.	1		
47	Алапаш П1, п1 яздар.	1		
48	Алапаш Ч1, ч1 яздар.	1		
49	Алапаш Ч1, ч1 яздар.	1		
50	Алапаш Х1, х1 яздар.	1		
51	Алапаш Х1, х1 яздар.	1		
52	Алапаш Ц1, ц1 яздар.	1		
53	Алапаш Яь, яь яздар.	1		
54	Алап ы яздар.	1		
55	Алапаш Ё ё яздар.	1		
56	Алапаш Щ, щ яздар.	1		
57	Алапаш Х1, х1 яздар.	1		
58	Алапаш Х1, х1 яздар.	1		
59	Дифтонг оа дола дешаш яздар.	1		
60	Дифтонг оа дола дешаш яздар.	1		
61	Контрольни хъаяздар.	1		
62	Г1алаташ т1ара болх. Кепайоазон текст хъаязъяр.	1		
63	Шолха алапаш дола дешаш яздар.	1		
64	Диктант.	1		
65	Г1алаташ т1ара болх. 1омадаър ч1оаг1дар.	1		
66	Шолха алапаш дола дешаш яздар.	1		